

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

registrovana zadruga s omejeno zaveso

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO
V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Cena listu 25 Din, za inozemstvo 35 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Novi trg štev. 3.

Štev. 4.

V Ljubljani, 28. februarja 1933.

Leto 50.

Vsebina: Bodimo vztrajni in gospodarski! — Menjajte semenski krompir! — Preizkušnja raznih sredstev za zatiranje češpljevega kaparja. — Grah. — Ali so res letošnja mila (na kislini uboga) vina manj stanovitna, podvržena napakam in boleznim in katerim? — Obnova vinogradov. — Društvene vesti. — Milijonska škoda naši kurjereji. — Tečna krmila molznicam! — Izdelovanje sira v domačnosti. — Razno. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Nakup semenja je zadeva največjega zaupanja. — Družbene vesti. — Tržni pregled. — Seznam kmetijskih potrebščin.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/24 strani	Din 80—	1/8 strani	Din 350—	1/2 strani	Din 1000—
1/12 strani	Din 160—	1/4 strani	Din 500—	1/4 strani	Din 2000—
1/6 strani	Din 250—	1/2 strani	Din 700—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

POZOR! FILTER Nov nabavni vir POZOR! KOTLE
za vino za žganjekuho

Do danes Vam je bilo nemogoče si nabaviti moderni FILTER za VINO ker so pribajali le iz inozemstva ter so bili zelo dragi. Danes pa si ga lahko nabavi vsak gostilničar, vinogradnik in dr. po zelo nizki ceni pri naši domači tvrdki, kjer dobite tudi vseh vrst kotle, naprimer za žganjekuho, pranje in brzoparilnike bakrene in pocinkane za kuhanje krme; ter vse ostale kovinske predmete. Sprejemamo popravila spadajoča v našo stroko. — Zabtevajate brezplačno ilustrirani cenik.

[Se priporočamo:

KOTLARKA dr. z o. z.

Ljubljana

Rimska c. 9.

Gregorčičeva ul. 5.

Že v zimskih in pomladanskih dneh moramo zatirati sadne zajedavce z

ARBORIN-om,

če hočemo imeti lepo in zdravo sadje.

Arborin izdeluje

„CHEMOTECNA“, družba z o. z.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne.)

Najboljšo

Modro galice!

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig — Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98 - 99% in najceneja, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

V zalógi pri Kmetijski družbi.

Cene sadnemu drevju.

Iz drevesnice Kmetijske družbe v Ljubljani se bodo oddajale za spomladansko saditev sledeče zjamčene vrste sadnega drevja:

1. Visoke jablane: bobovec, Jakob Lebel, ontario, londonski peping, dolenska voščenka mošanckar, damasonov kosmač, rumeni bellefleur, Baumannova reneta, kanadska reneta landsberška reneta, pisani kardinal, jonathan, gdanski robač, carjevič Rudolf, Boikovo jabolko.	I. vrsta po Din 10.—
II. " " " 6.—
2. Visoke žlahtne hruške: hardijevka, avranška	I. vrsta po Din 12.—
II. " " " 6.—
3. Visoke moštnice:	I. vrsta po Din 12.—
4. Visoke češplje: Italijanska sliva	I. vrsta po Din 12.—
II. " " " 6.—
5. Visoke črešnje: roman oliva, majeva in pozna	I. vrsta po Din 12.—
6. Visoke višnje: senčna amarela in ostheimska	I. vrsta po Din 12.—
—————	
7. Pritlične jablane: beličnik, charlamovsky, pisani kardinal, gdanski robač, jonathan, landsberška reneta, Baumannova reneta, rumeni bellefleur, ontario, rdeči Astrahan, Boikovo jabolko, srčika, ananas reneta, zlata parmena, kanadka, lond. peping	I. vrsta po Din 15.—
II. " " " 8.—
8. Pritlične hruške: klapovka, Viljamovka, zgod. Magdalenka, avranška, pastorovka, amališka, Dielovka, kongresovka, M. Dr. Lucius, mortielletova, hardijeva, salzburgerca, kleržo, Vojv. Elza, Blumenbachovka, poletna maslenka	I. vrsta po Din 15.—
II. " " " 8.—
9. Marelice: klosterneuburške	I. vrsta po Din 15.—
10. Breskve:	I. vrsta po Din 15.—
11. Pritlične višnje: senčna amarela in ostheimska	I. vrsta po Din 15.—

Naročila se sprejemajo le proti predplačilu

ali proti ari, ostanek se pri pošiljavi brezpogojno povzame. Ob naročitvi zahtevajte poštno položnico za nakazilo denarja. Pri vsaki naročitvi je točno navesti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne pošilja po železnici. Kmetijska družba si pridržuje pravico, poslati kako drugo pripravno vrsto, če bi naročena vrsta že pošla. Stroški za ekspedicijo drevja po železnici se zaračunajo za vsak ovoj in žel. vozni list po 15 Din.

Oni, ki želijo drevesa osebno prevzeti v drevesnici na Poljanski cesti št. 59, se morajo preje zglasiti v pisarni Novi trg 3./I. nadstr. **radi plačila**, ker brez nakaznice se drevesa nikomur ne izročijo.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.
Upravištvu ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Umetna koklja

sistem „Nickerl“ po ceni na prodaj. Naslov pri upravi Kmetovalca. 35

Smrekove sadike

5 letne, vzgojene na prostem v gozdu, popolnoma otrjene, jako lepe rasti 1.000 komadov po 70 Din, uddaja dokler traja zaloga Uprava posestva Lepi dob, pošta Krmelj, Dolensko. 37

Šafarja ali starejšega hlapca,

izkušenega v vseh kmetijskih poslih, živinoreji in sadjereji, ki tudi sam dela, se išče v službo.
Ponudbe na upravo lista pod „Priden in zanesljiv“ štej. 30.

Divjake

5000 kom. hruškovih izredno močnih in 1000 kom. kutin po 40 par ima naprodaj: Ivan Brecljnik, Dravtje 156, pošta: Št. Vid nad Ljubljano. 232

Sadno drevje:

Visoke jablane, hruške, pritlične hruške. Jabolka, češplje, črešnje, marelice vseh vrst po sadnem izboru. Jamstvo za vrste in podlage. Se priporoča drevesničar: Ivan Halner, Sv. Duh št. 30, pošta Škofja Loka. 29

Bodimo vztrajni in gospodarski!

Fr. K.

Težki časi zahtevajo predvsem smotrenega in resnejšega udejstvovanja ter dela vseh slojev naroda, če hoče narod ohraniti svojo samostojnost in neodvisnost. Kmet je narod, zato velja tu povedano zanj še posebno. Huda stiska, ki tare našega kmeta gotovo od vseh stanov najbolj, mu ne sme vzeti poguma in veselja do obdelovanja rodne grude in zmisla za gospodarstvo. Nasprotno, potruditi se mora še bolj, da bo dobro obdelal zemljo, ki naj obrodi ves potreben živež ne samo za dom, temveč tudi za prodajo. Gospodar, ki omaguje pri svojem delu, ne bo obstal. Vsakemu nazadovanju sledi nezibezna gospodarska propast.

Gotovo je dobičkanosno kmetovanje v sedanjih časih najtežavnejši pridobitveni posel. Kmetijstvo se sme po pravici imenovati znanost na naravoslovni podlagi. Boj z naravo je sicer trd in težaven, ali je obenem lep in časten za onega, ki ga izvršuje. Po vsej pravici se lahko torej potrjuje, da je kmet temelj naroda in države.

Največja hiba vsega napredka pri današnjem kmetovanju so **nizke cene** kmetijskih pridelkov. Kmet se mora boriti proti raznim nepravilnostim, ki silno otežkočajo njegovo uspešno udejstvovanje. Vzdrževanje družine, poslov, kakortudi razne datjave mu pa odzamejo več ali manj v potu svojega obraza pridobljeni zaslužek. Napreden gospodar, ki varčno živi s svojo družino, gre vključ temu preko vseh nepravil in težav in stalno napreduje. Res je tudi, da se da marsikateri pridelek še izboljšati, n. pr. z uporabo **boljšega semena, s pravnim in pravočasnim obdelovanjem, z zadostnim gnojenjem** itd. V našem „Kmetovalcu“ posvečamo temu vprašanju največjo pozornost, zaradi tega mora naš kmet tudi mnogo čitati in skušati uporabljati vse dobre nauke, ki jih navajamo.

Kmetijska družba si je letos naredila nalogo, dobaviti svojim članom **umetna gnojila proti naknadnemu plačilu** in zamenjavi pridelkov v jeseni (glej 3. štev. „Kmetovalca“ na str. 34.) ter jim s tem pomagati, da zamorejo uporabljati pravočasno vključ pomanjkanju denarja prepotrebna gnojila, ki jih uporabljamo za izboljšanje in povečanje pridelkov.

Vsa gnojila, ki jih imamo letos na razpolaganje, morajo čim prej v zemljo in ne morda šele meseca maja ali pozneje, če hočemo, da bodo še v tem letu vidno in zadovoljivo učinkovala. Zategadelj priporočamo vsem načelnikom in odbornikom naših podružnic kakortudi vsem naprednejšim članom, da se poslužujejo ugodnosti dobave umetnih gnojil, ki jih nudi Kmetijska družba v Ljubljani svojim članom v letošnji pomladi.

Menjajte semenski krompir!

Ing. V. Sadar.

(Dalje in konec.)

Nekoč so smatrali za glavni vzrok pač dejstvo, da se **krompir razmnožuje vegetativno**, t. j. nespolno. Vsaka čista krompirjeva sorta izhaja pravzaprav od ene edine rastline; cela sorta predstavlja torej močno razčlenjenega posameznika, ki so mu leta šteta in ki s časom more propasti. Tako so mislili poprej in so se zelo motili. Saj so znane krompirjeve sorte, ki se pridelujejo že nad 200 let, pa niso prav nič slabše od najnovejših (n. pr. voltman, silesia).

Drugi so zopet govorili, da mora vsaka krompirjeva sorta, ki doseže neko najvišjo stopnjo razvoja, propasti, ker je tedaj že preveč oslABLJENA in občutljiva na razne neugodne zunanje vplive. Tudi to ni res, čeprav so navadne, domače sorte odpornejše proti zunanemu svetu, ki jih okroža in ogroža. Tudi najboljše sorte, ki dajejo zelo velike pridelke, ostanejo zelo dolgo zdrave in izdatne v določenih razmerah.

Te dve ugotovitvi nam zopet dokazujeta, da so krompirjeve sorte precej stalne. Govoriti moremo torej le o **krajevnem izrodu ali izprevrženju** krompirjevih sort in o njegovih vzrokih.

Ti so pa sledeči:

1. Neugodni krajevni vplivi (podnebje, vlažnost, zemlja).
2. Pomankljivo oskrbovanje krompirja.
3. Nepravilna zrelost semena.
4. Notranji vzroki.

Najbolj vpliva **podnebje**. Visoka toplota pospešuje rast rastline, toda za razvoj semena ni ugodna. Krompir iz zelo vročih krajev je slabo kaliv. Kjer nastopa spomlad hitro in je topla, je seme navadno slabo, ker seme spomladi hitro odganja in torej čez zimo premalo časa miruje. Seme iz krajev, kjer je pomlad hladna in kjer pozno nastopa, je boljše, ker pozno odganja in ohrani do sajenja mnogo rezervne hrane v sebi.

Kako vpliva na seme **vлага**, še ni čisto določeno. Preveč vlage pred zorenjem in po zorenju vpliva kvarno, ker se seme čez zimo le slabo drži. Dogodilo se je pa že, da je krompir, ki je imel julija in avgusta meseca ravno prav vlage za bujno rast, dal le slabo seme; da so torej za dobrimi krompirjevimi letinami prišle slabe. Pa tudi narobe, t. j., da je krompir, ki je rasel v sušnih letih, izvrstno rodil prihodnje leto. Opaža se pa zopet drugod, da je seme iz bolj vlažnih krajev izvrstno.

Vreme je torej velikega pomena na kakovost semena, toda stalno veljavnih pravil v tem pogledu ni.

Kar se tiče **zemlje** nismo prav nič na boljšem. Splošno se sodi, da je krompir z lahkimi, peščenimi, toda ne presuhimi tal, zelo dober za seme, dočim seme s težke zemlje ne odgovarja. Na težjih zemljah, da se prej izprevrže kot na lahkih. Toda na Holand-

Kdor ne zna dobro upravljati svojega imetja, ne sme upravljati tujega premoženja!

skem so pa dokazali ravno obratno, da morajo namreč menjavati seme s težjih tal na lažja, peščena. Izgleda, da ima tu podnebje svoje prste vmes. Gotovo pa je, da je seme z barske zemlje ničvredno. V splošnem moramo reči, da zemlja ne vpliva na izprevrženje v toliki meri kot podnebje.

Postopanje s semenskim krompirjem, vzimljenje krompirja močno odreja njegovo semensko vrednost. Krompir mora biti tako vzimljen, da ne gnije, ne zmrzne in da spomladi ne odganja. Pravilno gnojenje je zelo merodajno. Preveč dušika je gotovo škodljiva stvar. Baje vpliva tudi razdalja posajenega krompirja. Krompir, posajen v ozkih razdaljah, je baje za seme boljši.

Kakovost semena odreja tudi **zrelost pri spravljanju**. Trdilo se je, da je le ono seme dobro, ki je čisto dozorelo. V novejšem času se pa slišijo glasovi, da je boljše ono seme, ki ni čisto dozorelo. V dokaz se navaja razne praktične izkušnje. Stvar še ni čisto razjasnjena.

Predkratkim sta se pojavili glede vzrokov izprevrženja krompirja dve novi teoriji: Quanjerjeva in Lindnerjeva.

Prva trdi, da povzročila izrod kužilo, ki je pa po svoji naravi še čisto neznano. To kužilo (virus), ki povzročila vse vidne znake izprevrženja, prenašajo razne žuželke, zlasti listne uši. Virus pride v gomolje in se z njim prenaša na zarod. S to teorijo se lahko razjasnijo mnogi gori navedeni, toda še nepojasnjeni pojavi (n. pr. prednost manj zrelega semena, večja trpežnost krompirja v mrzlih krajih). V nezrelem gomolju naj bi namreč še ne bilo kužila in v hladnejših krajih se uši tako ne razplodijo.

Druga pa trdi, da je seme tem boljše, čim več vsebuje amidov in manj beljakovin. Amidi so spojine dušika, ki so mnogo bolj enostavne od beljakovin in ki pospešujejo kaljenje, povečujejo rasti in privzemanje hrane iz zemlje. Vse okolnosti, ki pomnožujejo amide v gomolju, povečujejo tudi njegovo semensko vrednost in zmanjšujejo nevarnost izprevrženja. Zgodnja žetev, enostransko gnojenje z dušikom, predčasna prekinitve rasti itd. naj bi torej ugodno vplivali na kakovost semena.

Preizkušnja raznih sredstev za zatiranje češpljevega kaparja.

Dr. M. Perušek.

Kapar se lahko zatira s škropljenjem skoraj vse leto, t. j. od meseca julija pa do aprila. V tem času je kapar v štadiju nežnih ličink, ki so občutljive proti raznim sredstvom. Tudi maja in junija, ko kaparji dorastejo in se obdajo z močnim ščitom, jih je mogoče zatirati, vendar samo z jakimi sredstvi. Ker bi ta sredstva pri škropljenju poškodovala češpljevo listje, se lahko uporabljajo le za mazanje napadenih vejic. To pa je tako zamudno delo, da v praksi sploh ne pride v poštev. Najugodnejši čas za škropljenje je takrat, ko je drevje brez listja, torej od pozne jeseni do pomladi (zimsko škropljenje). Najbolje je, da se škropi takoj potem, ko odpade listje, in spomladi, preden začne drevje odganjati. To pa zato, ker se takrat ličinke selijo z vejic na starejše veje in deblo, oziroma z debela na vejice in jih škropivo najbolj

gotovo zadene. Pozimi žde skrite v kakih razpokah in je težje priti do njih; razen tega je treba paziti, da ne škropimo v času, ko zmrzuje. Tudi poleti se lahko škropi, vendar samo s sredstvi, ki ne škodujejo listju. Takrat so kaparjeve ličinke vsesane v liste in je treba poškopiti listje posebno od spodnje strani, kar se da prav težko opraviti temeljito. Vendar se uporablja tudi poletno škropljenje, ker so takrat ličinke najnežnejše in najbolj občutljive napram zatiralnim sredstvom. Najugodnejši čas za poletno škropljenje je takoj potem, ko so ličinke izlezle iz jajčec in se selijo na liste.

Kmetijska poskusna in kontrolna postaja je preizkušala razna sredstva za zatiranje češpljevega kaparja v laboratoriju in na prostem ob vseh terminih, ki pridejo za škropljenje v praksi v poštev, t. j. jeseni (v prvi polovici novembra), spomladi (koncem marca) in poleti (julija).

A. Poskusi v laboratoriju.

I. Kapar v I. razvojni dobi (ličinke poleti). Sredstva so se preizkušala po načinu „medene rose“, ki jo uporablja prof. Gradojevič.¹ Uspehe teh poskusov navajamo v tabeli II.

II. Kaparji v 2. razvojni dobi (ličinke jeseni — spomladi). Poskusi so se izvršili na podoben način kakor pri preizkušnji sredstev za zatiranje listnih ušic.²

Iz gornjih rezultatov je razvidno, da so kaparjeve ličinke v drugi dobi dokaj odporne proti kemijskim sredstvom. Najboljše vplivajo razni karbolineji in tobačni izvleček, izmed drugih preparatov tudi garkon in „parazoia B“. A tudi pri teh se moramo večinoma zadovoljiti z umrljivostjo 70—80%. Tudi

¹ Glasnik Ministrstva Poljoprivrede 1930, br. 32.

Ta način se naslanja na dejstvo, da izločajo živi kaparji neko sladko tekočino „medeno roso“, mrtvi pa ne. Ako denemo češpljevo vejico, katere listi so okuženi s kaparji, poševno v kozarec in postavimo kozarec z vejico tako na stekleno ploščo, da padajo izločki kaparjev nanjo, se napravi na plošči lahna meglica, ki jo tvorijo drobne kapljice. Slika na plošči je različna, sorazmerno s tem, če so kapljice bolj ali manj na gosto posejane. Poskusi se izvrše na ta način, da se primerja izloček kaparjev na plošči, ako je vejica neškropljena, z medeno roso na drugi plošči, ki izvira od kaparjev z iste, z določenim sredstvom poškopljene vejice. Ako ostane druga plošča čista, je sredstvo popolnoma učinkovito.

Ta način seveda ni točen in dopušča le približno sodbo o učinkovitosti sredstev, pač pa je zaradi svoje enostavnosti prav uporaben (seveda samo tedaj, ako so živali vsesane na hranilno podlago, t. j. v času poletnega škropljenja).

² Kmetovalec 1931, št. 9.

Zaradi majhne velikosti kaparjevih ličink je bilo določanje živih in mrtvih živali (pod binokularnim mikroskopom) silno mučno. Negibne živali so se dražile s čopičem, ako se niso odzvale z nobenim gibom, so se smatrale za mrtve.

Poskusi so se vršili jeseni l. 1930., spomladi 1931. in jeseni 1931. V tabeli I. so navedeni samo splošni rezultati zadnjih poskusov, ki so vsi slabši za učinkovitost sredstev, ker so se živali pred pregledom ogrele pri peči. Pri prvih poskusih so se pregledale živali takoj potem, ko so se vzele iz mrzlega prostora (med oknom) in so se tudi živali, ki so bile le otrple od mraza, smatrale za mrtve.

Naravna umrljivost živali je bila primeroma visoka (41 do 74%). Ta okolnost seveda zmanjšuje natančnost rezultatov.

Mnogi mislijo, da so rojeni za voditelje kmeta; med njimi tudi taki, ki še sebe ne znajo voditi.

ostala sredstva učinkujejo, toda nezadostno. V naravi je umrljivost ličink vsled delovanja sredstva gotovo večja, kajti mnogo živali, ki so bile pri poskusu sicer še žive, toda ne naravno živahne, bi v naravi najbrže sčasoma poginilo. Nasprotno pa so v praksi še slabši uspehi, ker je skoraj nemogoče, da

bi se pri škropljenju zadele vse živali. Zato je potrebno večkratno škropljenje, ako hočemo imeti uspeh.

B. Poskusi na prostem.

Izvršili so se 3 primerjalni poskusi v letih 1930. do 1932., in sicer vsi v občini Orehovici pri Novem

Tab. I. Rezultati laboratorijskega primerjalnega poskusa (jeseni l. 1931.).

Sredstvo	Jakost ³	Število določb	Povprečna umrljivost ličink vsled delovanja sredstva	Sredstvo	Jakost	Število določb	Povprečna umrljivost ličink vsled delovanja sredstva
Tobačni izvleček ⁴	1.5 ⁰ / ₀	3	77 ⁰ / ₀	Karbokrimp	8 ⁰ / ₀	5	87 ⁰ / ₀
	2 ⁰ / ₀	3	83 ⁰ / ₀	Lohsol	8 ⁰ / ₀	4	76 ⁰ / ₀
	2.5 ⁰ / ₀	3	80 ⁰ / ₀	Neodendrin	5 ⁰ / ₀	5	61 ⁰ / ₀
Špiritno-milna brozga ⁴	3 ⁰ / ₀	2	32 ⁰ / ₀	Plantasan	8 ⁰ / ₀	3	79 ⁰ / ₀
Žveplevo-apnena brozga	1 : 4 ⁵	2	28 ⁰ / ₀	Afidon	10 ⁰ / ₀	2	45 ⁰ / ₀
Arborin	8 ⁰ / ₀	7	83 ⁰ / ₀	Agritoks	1 ⁰ / ₀	2	28 ⁰ / ₀
Dendrin	8 ⁰ / ₀	5	96 ⁰ / ₀	Garkon	2 ⁰ / ₀	4	70 ⁰ / ₀
Drvorin	8 ⁰ / ₀	3	88 ⁰ / ₀	Parazoia B	1 : 40 ⁵	2	76 ⁰ / ₀
				Solbar	5 ⁰ / ₀	3	15 ⁰ / ₀

³ Pri tekočinah se razumejo prostorninski odstotki, pri trdnih snoveh težni odstotki.

⁴ Škropivu se je dodala ista količina mazavega mila kakor tobačnega izvlečka, oz. špirta.

⁵ 1 del sredstva na 4 (oz. 40) delov vode.

Tabela II.

Tek. št.	Sredstvo	Zimsko ali poletno škropljenje?	Koncentracija	Učinkovitost sredstva		Približna cena 10l škropiva v Din ⁶	Izdelovatelj sredstva oziroma zastopnik tvrdke	
				pri laboratorijskih poskusih	pri poskusih na prostem			
1.	Tobačni izvleček	zimsko	1.5 ⁰ / ₀	dobra	dvomljiva	3.15	Državni monopol (Tobačna tovarna v Ljubljani)	
		poletno	1.5 ⁰ / ₀	prav dobra	dvomljiva	3.15		
		zimsko	2.5 ⁰ / ₀	dobra	dobra	5.25		
		poletno	2.5 ⁰ / ₀	—	dobra	5.25		
2.	Špiritno-milna brozga	zimsko	3 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	8.70	Antona Jurce nasl. Milko Senčar, Ptuj	
		poletno	3 ⁰ / ₀	dobra	nezadostna	8.70		
3.	Žveplevo-apnena brozga	zimsko	1 : 4	nezadostna	nezadostna	7.20	Antona Jurce nasl. Milko Senčar, Ptuj	
		poletno	1 : 30	nezadostna	nezadostna	2.40		
4.	Drevesni karbolineji	Arborin	zimsko	8 ⁰ / ₀	dobra	dobra	10.40	Chemotechna d. d., Ljubljana Kemindustrija, Maribor Biljana d. d., Beograd Hrv. industrija katrana d. d. Zagreb Boh kem. zavodi, Bohumin, Češkoslov. Tovarna kemikalij Garkon d. z o. z. Celje I. G. Farbenindustrie A. G. Leverkusena. Rh. (Jugefa, Zagreb) M. Zoja, Frankfurt (Dr. A. M. Petrovič, Beograd) Biljana d. d., Beograd
		Dendrin	zimsko	8 ⁰ / ₀	prav dobra	dobra	11.52	
		Neodendrin	zimsko	5 ⁰ / ₀	zadostna	dobra	8.48	
		Drvorin	zimsko	8 ⁰ / ₀	dobra	dobra	13.28	
		Karbokrimp	zimsko	8 ⁰ / ₀	dobra	dobra	14.48	
		Lohsol	zimsko	8 ⁰ / ₀	dobra	dobra	10.50	
		Plantasan	zimsko	8 ⁰ / ₀	dobra	dvomljiva	10.7	
		Garkon	zimsko	2 ⁰ / ₀	dobra	dvomljiva	10.—	
			poletno	2 ⁰ / ₀	dobra	dvomljiva	10.—	
12.	Afidon	zimsko	10 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	72.40	I. G. Farbenindustrie A. G. Leverkusena. Rh. (Jugefa, Zagreb)	
		poletno	5 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	86.20		
13.	Solbar	zimsko	5 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	12.50	M. Zoja, Frankfurt (Dr. A. M. Petrovič, Beograd)	
		poletno	1 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	2.50		
14.	Parazoia B ⁶	zimsko	1 : 40	dobra	dobra	?	Biljana d. d., Beograd	
15.	Agritoks	zimsko	1 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	16.—		
		poletno	0.5 ⁰ / ₀	nezadostna	nezadostna	8.—		

⁶ Cena karbolinejev velja za nabavo 10 kg sredstva s posodo in (izvemši pri arborinu) s poštnino vred (iz kraja prodaje v Ljubljano).

⁷ Sredstvo je bilo naročeno naravnost iz Češkoslovaške in se njegova cena zaradi visokih prevoznih stroškov ne da primerjati s cenami ostalih sredstev.

⁸ Brozgo za poskuse je napravila postaja sama.

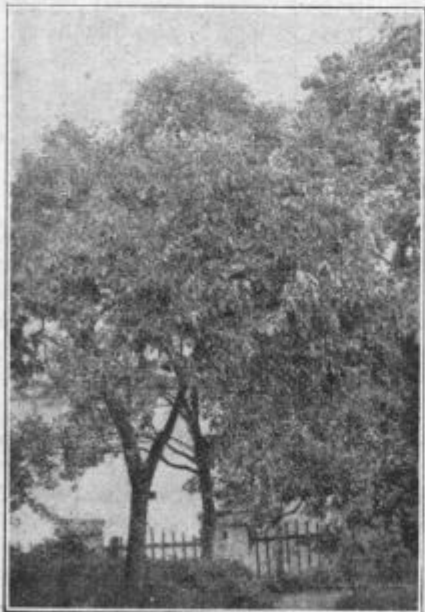
⁹ Sredstvo pri nas ni več v prometu.

Stanovska organizacija bi morala biti voditeljica kmeta; danes vodi kmeta strankarstvo.

mestu, kjer so bila na razpolago s kaparjem močno okužena češpljeva drevesa. (Glej sliki 8. in 9.). Pri prvem poskusu se je škropilo drevje spomladi (in s sredstvi, ki so za to primerna tudi poleti) l. 1930., in sicer so se preizkušala sredstva: arborin, afidon, solbar, parazoia B, žveplovo-apnena brozga. Pri drugem poskusu (zimsko škropljenje jeseni l. 1930. in spomladi l. 1931. ter poletno škropljenje istega leta) so se preizkušala sredstva: arborin, afidon,

Sl. 8. Neškropljena, od kaparjev napadena češplja v Orehovici pri Novem mestu.

Sl. 9. Z drevesnim karbolinjem škropljeni češplji l. 1931. v Orehovici pri Novem mestu.

solbar, drvorin, lohsol, dendrin, neodendrin, karbokrimp. Pri tretjem poskusu (jeseni leta 1931., spomladi in poleti 1932.) so se preizkušala sredstva: tobačni izvleček, špiritno-milna brozga, garkon, agri-toks, plantasan.

Pri poskusu se je z vsakim sredstvom poškopilo nekaj dreves (3—7). Pred škropljenjem in (kaka 2 meseca) po škropljenju so se drevesa posamič pregledala glede jakosti okuženja.

Da se more pri teh poskusih izreči samo približna sodba o uspehu, je jasno. Kajti poskusna drevesa, ki so bila na razpolago, seveda niso bila vsa enaka (glede starosti, lege, okuženja itd.), kakor bi bilo potrebno za točen poskus. Tudi se je za časa drugega poskusa leta 1931. poletni množina kaparjev nenadoma — iz neznanega vzroka — zelo zmanjšala, in sicer tako na škropljenem kakor na neškropljenem drevju. Zato je bil uspeh škropljenja viden samo po prvem (jesenskem) škropljenju. Take okolnosti zelo otežkočajo pravilno sodbo o uspehih poskusov na prostem in se moramo zato pri svoji sodbi naslanjati bolj na uspehe laboratorijskih poskusov.

S tabele II. so razvidni splošni rezultati laboratorijskih poskusov in poskusov na prostem za vsako posamezno sredstvo. Omeniti moramo, da nobeno sredstvo v navedeni jakosti ni poškodovalo škropljenih rastlin.

Grah.

Josip Štrekelj.

Kakor razvesele otroke prve črešnje, tako ne more gospodinja mimo graha, da bi ga ne kupila, ko se pojavi na trgu, zakaj družina težko pričakuje novine. Izmed stročnic pa je grah najzgodnejši pridelek. Po rasti je grah pritličen, srednjevisok in visok. Pritlični, do 40 cm visok, ne potrebuje otičja za oporo, otakniti pa moramo srednjevisokega, ki zraste 50—70 cm, in visokega, ki zraste do 160 cm visoko. Ne glede na njegovo rast, delimo razne sorte graha v tri vrste, ki so: strženasti, za luščenje in sladkorni grah. Strženasti grah ima v dozorjenem stanju zeleno, nagubano zrnje ter ga uživamo luščenega samo v zelenem stanju. Graha za luščenje je dozorjen rumen in gladke oblike, ki ga porabljamo v kuhinji zelenega, pa tudi dozorjenega. Sladkorni grah ima zrelo zrnje zelene barve in nagubano, kakor strženasti, pripravljamo ga pa v stročju, kakor zeleni fižol. Prvi dve vrsti sta vobče znani, dasi ne najboljših sort, in bolj priljubljeni. Sladkorni grah pa mnogi zametavajo, ker jim ne ugaja sladak okus, pa bo vzrok tudi ta, da ga nabirajo preveč doraslega, ko so stroki že oleseneli.

Grah da velik in dobičkanosen pridelek, zlasti zgodnji, ker ima visoko ceno. Zato sejemo tega na prisočne in zavetne lege prav zgodaj že v februarju in v začetku marca. V toplejših, južnih krajih ga sejejo že januarja. Razen zgodnje setve moramo odbrati dobro in zgodnjo sorto. Če ga zalotita pomladni mrz in slana, mu ne škodujeta. Naša Dolenjska bi lahko na sončnih legah pridelala obilo zgodnjega graha.

Sejemo ga na vrstice ali pa na grmiče ter pokrijemo seme 4 cm globoko z zemljo. V vrsticah polagamo seme 5 cm drugo od drugega, v grmiče pa po 6—8 zrn. Na navadne gredice sejemo nizke sorte po tri vrste, visoke pa samo po dve. Zaradi dostopa zraka in sonca, zlasti pri visokem grahu, je prav, ako usmerimo vrste od severa proti jugu. Ko doraste kakih 10—15 cm, ga oplevemo, osujemo ter otaknemo za sorto s primerno visokim vejevjem.

Marsikateremu je kmetska ideja strah; kmetski pokret ima vendar nekaj na sebi.

Namesto vejevja, ki traja samo za enkratno rabo, nekateri postavijo nad vsaki dve vrsti vzdolž po 3 do 4 pare žice, ki jo napno na močne kole koncem vrst, da se grah oprijemlje. S tem prihranimo mnogo časa in truda za pripravljavanje in postavljanje vejevja. Po dokončani berbi, ali kadar grah dozori, spravimo žico in kole za naslednjo setev tekočega ali naslednjih let. Zaradi trajnejšega pridelovanja graha, ga sejemo večkrat v presledkih do konca meseca junija. Tudi ob robu žitnih polj se grah dobro sponaša. Tu se oprijemlje po žitnih bilkah, zaradi tega odpade otikanje.

Grah obrodi najboljše na dobri, leto prej za druge sadeže pognojeni zemlji. V ravnokar pognojeni zemlji bohotno divja, pa malo obrodi. Prav tako da majhen pridelek pregosta setev.

Po izkušnjah priporočajo vrtnarski strokovnjaki Becker, Kunert i. dr. sledeče zgodnje sorte: Izmed strženastih izboljšani ameriški čudež (20 cm); grah za luščenje: najzgodnejši majev (60 cm), ki prekaša po zgodnosti vse druge, in saksa (70 cm); sladkorni: Bismark (60 cm). Od poznejših sort je znani strženasti telefon (120 cm), za luščenje kljunasti velikan, sladkorni pa Moerheimov orjak (150 cm).

Največji škodljivec graha je hroščec grahar, ki zleže na mlad zarodek jajčka. Iz teh se izleže ličinka, ki se zaje v zrno in preobrazi do zime v hrošča. V okom mu pridemo, ako dozorjen in omlaten grah spravimo v goste vreče, in ga pozimi hranimo na toplem prostoru. Vsled toplote izlezejo hroščki mnogo raneje iz zrnja, da jih lahko na en ali drugi način pokončamo.

Ali so res letošnja mila (na kislini uboga) vina manj stanovitna, podvržena napakam in boleznim in katerim?

(Odgovor na več vprašanj.)

Fr. Vojsk.

Kislina (vinska in jabolčna) je vinu potrebna, ker napravi vino bolj harmonično, pitno in bolj stanovitno. Poleg alkohola namreč pomaga tudi kislina vino konservirati. Na kislini uboga vina težje prevrejo in se tudi težje čistijo. To opazamo ravno letos pri nekaterih vrstah in v nekaterih vinskih pokrajinah.

Mnoga vina so še motna ali so ponovno začela vreti. Nekatera vina, ki vsebujejo še zaostali sladkor, ki imajo malo čreslovine in kisline in ki so tudi revna na alkoholu, so postala **sluznata, vlačljiva**. Dogaja se to celo pri rdečih in črnih vinih (n. pr. pri modri portugalki), ki tej bolezni sicer redkokdaj zapadejo.

Pa tudi drugi bolezenski pojavi, kakor **mlečni cik** in celo **manitno vrenje**, se opaža pri vinih, ki so slabo povrela in imajo tudi malo kisline. Ker se pri mlečnem cik in manitnem vrenju tvorijo poleg ogljikovega dvokisa očetne in druge, rado hlapljive kisline, kakor mlečna in maselna kislina, taka vina v začetku bolezni nimajo čistega okusa, pozneje pa postanejo

nepitna in se kvečjemu dajo le še prekuhati v žganje, ako smo navedene hlapljive kisline prej nevtralizirali (odstranili).

Kjer pa imajo slabe kleti, slabo kletarstvo in vina sploh še niso pretočili, pa letos že začenja nastopati **zavrelka**, najnevarnejša bolezen, ki vino lahko docela pokvari, da ni več za rabo, ne za domačo pijačo, ne za očet in ne za žganjekuho.

Na kislini uboga vina tudi rada **počrniijo** ali pa postanejo **mlečnato-belkasta**, če poleg malo kisline vsebujejo večje množine železovega oksida in čreslovine, oziroma fosforne kisline.

Slednjič pa letošnja vina, osobito taka iz gnilega ali drugače pokvarjenega grozdja, tudi kaj rada **rjavijo**.

Nevarnosti torej dovolj za letošnja osobito mila vina, da se nam o prvi priliki pokvarijo, ako se kaj takega že ni zgodilo.

Morali bi predaleč, če bi na tem mestu hoteli izčrpno navesti, kako postopati v posameznih primerih bolezni ali napakah letošnjega vina. Podati hočemo le nekaj splošnih navodil, kako postopati v letih, ko imajo vina malo kisline in je grozdje bilo več ali manj pokvarjeno, nagnito:

Že pri trgatvi je najskrbneje ločiti pokvarjeno, gnilo, ranjeno grozdje od zdravega grozdja, kajti na takem grozdju je vsepolno škodljivih mikroorganizmov, kakor glivic, bakterij in encimov, ki lahko povzročijo gori navedena obolenja pri vinih. Posebno pri napravi rdečega in črnega vina je potrebna največja čistoča in točnost posameznih opravil, ker na tropu, na katerem mošt kipi, se najlažje razvijejo in razmnožijo raznovrstne škodljive glive.

Mošt je izsluziti, t. j., mošt se takoj po preši napolni v močno zažveplan sod, 1 ali 2 dni pozneje se pretoči, prezrači ter se mu dodene čisto kipečega kvasnega mošta. Pri pripravljanju rdečega ali črnega vina je zmerno zažveplanje (na 3 hl 1 azb. žvepl. trščico) mošta, že v kadi, zelo priporočljivo.

Pri kipeanju mošta se je varovati prenizke, pa tudi previsoke toplotě. Previsoka temperatura ovira alkoholno vrenje, povzroči pa lahko očetno-, mlečnocikasto-, pa tudi manitno vrenje. Začetna kipelna temperatura naj ne znaša več kakor 15—16° C, kajti pri kipeanju se razvija precejšnja toplota in se pri velikih sodih segreje mošt vsled kipeanja lahko celo za 8 do 10° C in više. Zaradi neugodnih posledic visokih temperatur vzgajajo v laboratorijih sedaj že tudi take vinske kvasnice (čiste drože), ki se razmnožujejo in delujejo tudi pri nizki, mrzli temperaturi.

Vina, ki imajo malo kisline, ki kažejo ali se nagibajo h kaki bolezni (vlačljivost, rjavenje i. dr.), pretakamo prvič bolj zgodaj, t. j. še pred Božičem, začetkom decembra ali že koncem novembra. Da ohranimo že itak malo kisline, pretakamo (ločimo vino od drož) vino bolj zgodaj zato, ker sicer se kislina na drožeh razkrajaja, deloma vsled delovanja drož samih, deloma vsled delovanja posebnih bakterij v njih. Pri pretakanju se taka mila vina srednje močno zažveplajo, to je na 2 hl 1 azb. žvepl. trščico. Po kipeanju je treba sode redno vsak teden ali vsaj vsakih 14 dni zalivati z zdravim, kislejšim vinom. Kleti pa, seveda, morajo biti dobre, enakomerno temperirane in čiste. V toplih kletih, v slabem

Vera v zmago, podprta z resnim delom in z vztrajno borbo za svoje pravice, bi moralo biti geslo naših kmetov.

ozračju in ob pomanjkljivem redu in snagi v kleti vina še prej dobijo napake in zbolijo.

Po možnosti in ob potrebi zrežemo (zmešamo) mila vina z zdravimi, kislejšimi vini.

Pri napravi rdečih in črnih vin je važno, da se bere grozdje v dobi popolne zrelosti in da je zdravo. Prezrelo in morebiti še nagnito grozdje da slabše barvana vina, ki se vrhutega vsak hip rada pokvari. Poleg pri nas precej razširjene modre portugalke, ki ima običajno malo kisline in daje jako milo črnino, bi morali imeti vsaj eno tretjino modre frankinje ali Šent Lovrenke, kateri dve sorti imata več in prijetne kisline in se, zrezani, z modro portugalko prav dobro skladata in je tako zrezano vino tudi bolj stanovitno.

Obnova vinogradov.

Franc Gombač.

Ako hodimo po starejših vinogradih, posebno takih, ki so bili že pred 30—40 leti z ameriškimi cepljenkami zasajeni, opazimo, da že močno hirajo ne samo posamezne trte, temveč kar cele vrste, ali celi oddelki. To se dogaja tem bolj, čim plitvejša in slabša je zemlja in čim neprikladnejše so podlage.

Enako hiranje opazamo pa tudi v boljših, močnih in celo dobro oskrbovanih zemljah, zaradi česar ne smemo takega hiranja pripisovati le izmozgani zemlji, ampak v največ primerih skrajni ošibitvi podlag, ki pogostokrat ne odgovarjajo povsem zahtevam dotičnih zemlja, kakor tudi ne zahtevam na dotični ameriški podlagi cepljenim žlahtnim trtam.

To nam jasno kažejo novejši poskusi v državnih in drugih preizkuševalnih, takozvanih vzornih vinogradih, kjer so cepljene razne žlahtne trte na različne ameriške podlage preizkušenih vrst.

Pred 30—40 leti smo porabili za podlage tudi razne, še ne dovolj preizkušene trte, ki se niso dovolj uveljavile. S časom smo pa začeli izbirati najboljše izmed dobrih ter te deloma tudi hibridizirati, t. j., med seboj ploditi, in tako smo v teku zadnjih desetletij vzgojili raznovrstne podlage, ki brezhibno uspevajo v njim prikladni zemlji mnogo dlje, celo pri slabšem obdelovanju, ter so tudi mnogo dobičkanosnejše od njih.

Pri današnjih težkih razmerah je to pač velike važnosti, zlasti ko je pridelovanje vedno dražje, a prodaja vedno slabša in zato moramo posvetiti pravočasno vso skrb za zopetno in preudarno obnovo že hirajočih vinogradov.

Marsikateri dvomi sploh nad kakršnosibodi obnovo svojih vinogradov ter jih že prepušča svoji usodi, češ, da se to delo več ne izplača. Če pa premisli, da ni tudi z drugimi panogami kmetijstva mnogo, ali nič bolje kot z vinogradništvom, mora vendar le priti do spoznanja, da vključ nizkim vinskim cenam je vinogradništvo, kjer lege niso za druge kulture sposobne, kot za vinogradništvo, vendarle še najbolj dobičkanosno. Treba je le pravega umevanja pri novi nasaditvi z izbiranjem prave podlage ter s pomnožitvijo podnebnim in današnjim gospodarskim prilikam odgovarjajočih žlahtnih trtnih vrst. Gotovo bo prišel čas, ko se bo tudi tozadevno obrnilo na bolje.

Kot prav dobre ameriške podlage so v splošnem po večletnih vsestranskih preizkušnjah priporočljive: **velikolistna riparija**, ter selekcionirane križanke **berlandieri** × **riparia Kober 5 BB** in **berlandieri** × **riparia Teleki 8 B**. Za spodsaditev ter v plitvejših suhih zemljah pa **aramon** × **rupestris Ganzin 1**.

Kot žlahtne trte pa si naj pomnoži vsak po svojih okolnostih na podlagi za vsak vinogradski okoliš Dravske banovine že določenih in v „Kmetovalcu“ že opetovano objavljenih trtnih sortimentov. Kdor pa kupi že gotove cepljenke, naj jih naroči le pri zanesljivih, pod drž. kontrolo stoječih trsničarjih naše banovine, ki so včlanjeni pri Vinarskem društvu.

Da bi se vsled sedanje parletne slabe vinske prodaje pričelo dosedaj v Sloveniji tako cvetoče vinogradništvo zanemarjati, ter za vinograde prav sposobne gorice zasajati z drugo kulturo, n. pr. samo s sadnim drevjem, bi bilo jako nepremišljeno početje, kajti tudi s samim sadjem ni sreča vedno zaželjeno mila, zlasti če je tega naenkrat povsod preveč, kakor se je to ravno letos pri marsikaterem posestniku pripetilo.

Sem enak ljubitelj in privrženec sadjarstva kot vinarstva, mnenja pa sem, naj se vsaka gojitev vrši po danih razmerah in z gotovo previdnostjo.

Ravno sedanja doba, ko ima vino tako nizko ceno in ko so obdelovalni vinogradski stroški tako veliki, zime pa za celozimsko delo tako ugodne, je prav primerna za obnovo pešajočih vinogradov. Izplača se, oziroma se bo izplačala sedanja obnova v gorenjem zmislu celo pri še ne tako starih vinogradih (25—30 let), kajti to in prihodnjo pomlad nanovo s primernimi trtami zasajeni, pravilno prerigolani vinogradi, bodo v teku 5—10 let najmanj za polovico plodonosnejši od sedanjih.

Za obnovo pa moramo izbrati le najboljše lege ter popolnoma opustiti stare, neprimerne lege, čeprav skrčimo svojo vinogradsko ploskev na polovico. Bo pa ostala tem bolje obdelovana in toliko bolj rodovitna, in to pri zmanjšanih stroških.

Društvene vesti.

Vinarska podružnica v Gornji Radgoni je imela dne 5. februarja 1933. odborovo sejo. Odbor je obravnaval tekoče zadeve. Med drugim je sklenil, da se vinogradniki iz Gornje-radgonskega vinskega okoliša udeležijo vinske razstave in sejma, ki bo dne 7. in 8. marca 1933. v Ljutomeru, da se nabavi škropilnica za sadna drevesa v okolišu Radenci in da bo občni zbor vinarske podružnice dne 5. marca 1933. ob pol 10. uri v gostilni Karbaš, kjer bo tudi predaval sreski kmetijski referent Žnidarič o trsni rezl, negi vina po pretakanju in o napravi vinskega kisa.

Milijonska škoda naši kurjereji.

Ing. B. Wenko.

Bolj kakor druge domače živali so naše kokoši podvržene raznemu mrčesu: bolham, ušem in pršicam. Zlasti slednje so v različnih vrstah razširjene. So to majhne živalce, ki se s prostim očesom komaj ali sploh ne vidijo. Posebna vrsta teh pršic povzroča kurje garje ali apnene noge. — Zdrava kurja noga

Ko bi se ljudje zavedali, da so kot poedinci šibki, bi bili že davno vsi organizirani v svojih stanovskih organizacijah.

je popolnoma gladka in pokrita z luskinami kakor riba. Pod te luskinse se zarije pršica kurjih garij, ki kuri sesa kri in se pridno razmnožuje. Od ene kokoši prehajajo živalce na drugo; v kurjih hlevih jih je polno; čakajo na nove žrtve. Kurje telo se skuša škodljivca ubraniti s tem, da izloča apno, ki naj bi naselbine pršic zadušilo. Toda pridejo nove množine pršic; vedno več apna se izloča in noge postanejo vedno debelejšše, težje in bolj garjeve. — Ta bolezen je vsesplošno razširjena. Le kokoši pri zavednih rejcih so zdrave. Ta bolezen odvzame živalim mnogo življenske sile. Lahko računimo, da znesse garjeva kokoš letno 10 jajc manj, kakor bi znesla v istih okolnostih, če bi bila zdrava. To povzroča gospodarstvu Dravske banovine letno **denarno izgubo 5—10 milijonov Din.** Borba proti tej bolezni je torej izredno važna, ker nam lahko reši milijone narodnega dohodka.

Kurje garje so ozdravljive. Pršica na garjevi nogi diha, kakor vsako živo bitje. Če ji onemogočimo dihanje — zamre. Zato namažemo kurje noge po vsej dolžini skrbno s kolomazom. Pršice poginejo, debele apnene skorje se omehčajo in polagoma odpadejo; noga je zopet gladka in zdrava. To pa ne bi pomagalo prav nič, če ne bi istočasno tudi temeljito osnažili kurji hlev. Strop, stene in tla pobelimo z apnom, kateremu dodamo malo karbolineja. Gnezda poparimo temeljito z vrelo vodo, stojala in grede pa prepleskajmo s katranom, pozneje jih pa vsak teden pobrišimo s cunjjo, katero smo namočili v petroleju. Zlasti moramo paziti na vse špranje in kote. To čiščenje je potrebno in ga vsakemu priporočamo, ker ne stane skoraj nič, prihrani pa vsaki hiši na leto par sto dinarjev izgube.

Tečna krmila molznicam!

Fr. Wernig.

Zaradi dobičkanosti molznih krav, bomo spričo količkej ugodne možnosti prodaje mleka pokladali boljšim molznicam tudi **tečna krmila**. Ugotovljeno je, da že prav majhen dodatek tečnih krmil, $\frac{1}{2}$ do 1 kg, povzroči znaten porast dnevne mlečnosti. Poizkusno krmljenje pri g. ing. Felberju v Starem trgu pri Slovenjgradcu je lansko zimo pokazalo, da se je mlečnost ene krave pri dnevnem dodatku 1 kg bučnih tropin dvignila točno od 8 na 10 litrov. 1 kg tropin je stalo lani 1.50 Din. Cena večje množine mleka 21 vsled krmljenja bučnih tropin pa je bila 5 Din (2.50 za l). Torej je bil čisti dobiček vsled krmljenja tečnih krmil pri eni kravi mesečno nad 100 Din. Razmerje med ceno mleka in cenami tečnih krmil je letos manj ugodno; vseeno se v danih razmerah izplača pokladati tečna krmila.

Tečna krmila učinkujejo dobro le tedaj, če jih pokladamo prav **fino zmleta** v **suhi** obliki in kvečjemu pomešana z rezanico. Tečna krmila nikakor ni pokladati vlažna ali celo v napoju. Učinek dodatnega krmljenja s tečnimi krmili pri slabo rejenih kravah ni tako viden. Uspeh boljšega krmljenja je pri srednje dobro rejenih kravah poznati šele po 8 ali 14 dneh, ko se prebavila navadijo na boljše krmo. Zelo shujšane živali se morajo šele telesno

popraviti, preden se pri njih dvigne mlečnost do prirojene sposobnosti.

Zelo važno vprašanje za vsakega živinorejca, ki namerava kupiti tečna krmila, je vprašanje **cene krmil**. Pri presojanju cene nam ne sme biti mero-dajna samo cena za kg krmila, ampak cena **prebavljive beljakovine** v sočnem krmilu. Čestokrat je 1 kg enega tečnega krmila mnogo dražje, kakor 1 kg drugega tečnega krmila. In vendar je prvo krmilo lahko mnogo cenejše, ker vsebuje neprimerno več prebavljivih beljakovin. Torej presojava ceno tečnih krmil predvsem po **množini** prebavljivih beljakovin, katera razvidimo iz razpredelnic v raznih kmetijskih koledarjih ali tudi živinorejskih knjigah. Množina prebavljive beljakovine, ki predvsem vpliva na tvorjenje mleka, je razvidna tudi v naslednji prispodobi.

Dvig mlečnosti za 1 kg povzroči dodatek naslednjih količin raznih krmil: 0.12 kg zdroba soje ali ribje moke, 0.17 kg prav dobrih bučnih tropin, 0.20 kg lanenih tropin, 0.45 kg pšeničnih otrobov, 0.50 kg prav dobre suhe detelje, 0.63 kg ječmena, 0.71 kg prvovrstnega sena, 1 kg prav dobrega sena, 2 kg slabega sena, 4.20 kg ovsene slame i. t. d.

Ako imamo torej priliko, da kupimo lanene tropine po 2.40 Din za kg in pšenične otrobi po 1.30 Din za kg, nam pridejo za dodatno krmljenje molznih krav vkljub višji ceni vseeno lanene tropine znatno ceneje, kakor otrobi. Zvišanje mlečnosti za 1 liter nas stane: Pri dodatnem krmljenju z otrobi (0.45 kg) 0.58 Din, pri dodatku lanenih tropin (0.20 kg) le 0.48 Din.

Izdelovanje sira v domačnosti.

Fr. Pavlica.

Na mnoga vprašanja o izdelovanju sira za domačo potrebo priobčujemo danes popis, kako se lahko napravi sir tudi iz manjše količine mleka.

Ker je navadno iz ene molže premalo mleka, mešamo lahko večerno z jutranjim ali pa narobe. Velikost hlebca sira je odvisna od količine razpoložljivega mleka. Tako n. pr. dobimo iz 15 litrov mleka nekaj več kakor 1 kg zrelega sira. Če je tudi na razpolago 2krat tolikšna količina mleka, priporočamo izdelati vendarle samo 1 hlebec sira. Za dosego dobrega sira je predpogoj najčistejše sveže mleko, pravilno ravnanje s sirom pri in po izdelavi. Če mešamo večerno mleko z jutranjim, se mora večerno vedno dobro shladiti posebno v toplejšem času, ker bi se sicer do jutra skisalo.

Postopek pri izdelovanju:

Mleko dobro precedimo v aluminijev, dobro pocinjen lonec iz pocinkane pločevine, ali pa v emajliran lonec. Pločevinasti lonec pride v poštev in je zelo praktičen, če ogrevamo mleko na ta način, da postavimo lonec v škap, kamor nalijemo tople vode. Na ta način ogrevano mleko se ne more pripeči ali prismo-diti; tako tudi lažje uravnavamo toplino pred in po sirjenju. Drugače se ogrevanje vrši na štedilniku ali ognjišču.

Ko smo postavili mleko na ogrevanje, ga stalno mešamo z zajemalko ali kuhalnico. Mleko se ogreje na 28° C v poletnem času, v zimskem pa na 32° C.

Stanovska organizacija kmeta ima mnogo nasprotnikov; to je dokaz, da se gotovi ljudje zavedajo nje-nega pomena.

Ko je dosežena željena stopinja toplote, vlijemo v mleko raztopljeni sirni prašek, imenovan „sirišče“. Množina sirišča se ravna po količini, kakovosti mleka in stopinji toplote, pri kateri hočemo zasiriti. Običajno se vzame na 100 litrov mleka 1 žličko (mala zajemalka), ki je priložena v ta namen škatljici s siriščem. Oddelimo torej na 15 l mleka nekako $\frac{1}{6}$ žličke sirišča. Raztopljenje sirišča se izvrši v čisti hladni vodi tako, da potresemo vsebino praška na $\frac{1}{4}$ litra vode v lončku ali v čaši. Po malem prestanku se potrošeni prašek skoraj raztopi. Pri vlivanju raztopljenega praška moramo mleko dobro zamešati, nakar vrtenje zaustavimo in lonec pokrijemo s pokrivačo. Paziti je pri tem, da se toplota mleka v času zgoščevanja ne niža, niti zviša. To enakomernost toplote dosežemo, če držimo lonec na toplem mestu, vendar ne pri ognju, sicer bi se moglo mleko prismočiti in tudi sirjenje bi ne bilo enakomerno.

Tekom $\frac{1}{2}$ ure se mleko navadno strdi. Pravo strjenost ugotovimo, ako pomolimo upognjen kazalec v sirnino in ga nato izvlečemo, ostane čist, sirnina pa se prelomi, kakor brazda za plugom na dve strani. To spoznamo tudi, ako sirnina odstopa od stene lonca, kjer prihaja vunkaj sirotka. Sedaj prežemo vso plast od vrha do dna počez in podolgem, križem na dva prsta široke pase, tako da izgleda vsa masa kockasta. Rezanje sirnine se vrši z lesenim ali pa tudi s prav topim železnim nožem. Po razrezanju sirnine počakamo nekaj minut, da izstopi na površje sirotka, na to pa mešamo z zajemalko vso maso, tako da pride spodnja plast na vrh. Mešanje naj se vrši zelo previdno in počasi, ker moramo doseči pozneje enakomernost zrnja. Na to pustimo sirnino par minut, da se sesede, nakar zopet zamešamo in pričenjamo drobiti. Za drobljenje sirnine nam služi nalašč za to pripravljen drobilnik ali pa opravi to delo tudi prav dobro pevčva, kakršno imamo za napravo beljačnega snega. Enakomernost zrnja bomo dosegli, ako vrtimo vso maso v loncu naokrog, katero med vrtenjem sekamo po sredi. Drobljenje sirnine naj se vrši prav polagoma in toliko časa, da dosežemo zrno debelosti pšenice do ajde. (Dalje prih.)

Razno.

Velika razstava štajerskih kokoši se je vršila jeseni v Mariboru. Po sodbi naših najstarejših perutinarjev, je bila to najlepša in največja razstava štajerske kokoši, ki se je kdaj vršila. Razstavila so predvsem rejska središča, ki dosledno odbirajo po letni nesnosti, teži jajc nad 55 g in teži kokoši nad 1.80 kg. Najlepše uspehe sta dosegli rejski središči g. Pavla Glančnika na Pragerskem in g. Marjete Kuhn-Tausch v Razvanju. V posebni skupini so razstavili tudi kmetski rejci, ki seveda ne kontrolirajo nesnosti svojih kokoši. Agilni perutinarski zadrugi v Mariboru, ki je priredila to razstavo, k lepemu uspehu iskreno čestitamo in želimo, da ostane dosledna in odklanja tudi v naprej vso tujo pasemsko navlako.

Koliko molzejo naše krave? V prejšnji številki smo objavili zaključke molzne kontrole v l. 1931. Pri tem smo navedli pre nizko molznost za svetlolisasto pasmo, ker smo imeli od enega selekcijskega društva netočne podatke. Zato se izpremenj pri tej pasmi najnižje povprečje posamezne organizacije od 1041 l na 1113 litrov; celotno povprečje za to pasmo pa ni 1859 l, temveč 1945 l. Zaradi teh izprememb pri svetlolisasti

pasmi se izboljšajo tudi zaključki za vso banovino. Najnižja povprečna molznost posamezne organizacije ni 1041 l, ampak 1113 l; povprečna molznost vseh krav v banovini pa ni 2008 l, temveč 2057 l, torej le za 7 l manj kakor v letu 1930. Naše čitatelje, ki hranijo „Kmetovalca“, prosimo, da te popravke zabeležijo v razpredelnici na str. 29.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 24. V hranilnici imam dolg, imam pa tudi vlogo in bi rad dolg poravnal z vlogo. Hranilnica se brani sprejeti knjižico in zahteva gotovino. Ali je hranilnica k temu upravičena? (L. O. v K.)

Odgovor: Hranilnica načeloma nima prav. Vi ste njej dolžni denar iz posojila. Ona pa je Vam tudi dolžna denar vsled vloge. Drug drugemu torej dolgujeta stvari enake vrste. Kadar nastane med dvema osebama tako razmerje, da imata drug napram drugemu enakovrstne zahteve, tedaj te zahteve ugasnejo, v kolikor se med seboj izravnavajo. Morajo pa te zahteve biti istočasno plačljive. Zato bo treba v vsakem posameznem primeru ugotoviti, kaj zadolžnica odreja glede povračila posojila. Če je v zadolžnici rečeno, da sme le posojilnica vsak čas zahtevati vrnitev, je upnik ne bo mogel prisiliti, da sprejme plačilo z vlogo, ker se zavod lahko sklicuje na to, da posojilo še ni vračljivo. Če pa je nasprotno le v korist dolžnika v zadolžnici rečeno, da sme po izberi posojilo vrniti, sme seveda tudi vsak čas plačati ter vlogo uporabiti za plačilo. Druga pravila veljajo za zavode, ki so se poslužili zaščite. — Tamkaj je poravnanje omejeno. To bomo pa pojasnili v posebnem članku.

Dr. G.

Vprašanje 25. V hranilnici imam dolg. Zaradi zaostanka pri plačilu obresti mi je hranilnica te pripisala h glavnici. Ali hranilnica sme to storiti in kolikšna obrestna mera je dopustna? (I. v Z.)

Odgovor: Obresti, ki jih niste plačali, sme denarni zavod pripisati h glavnici. Tako sme postopati z obrestmi, ki so se nabrale do 20. decembra 1932. Prvotna glavnica se torej poveča za neplačane obresti in sedaj morate obrestovati vso novo glavnico. Obrestna mera za kmetske dolgove pa ne sme biti večja od 10%; v teh obrestih so zajete redne obresti, zamudne obresti, opominski in drugi upravni stroški. Če niste plačali ničesar na račun glavnice, se ne smete čuditi, da je ta narasla. Denarni zavod mora iz Vaših plačil kriti obveznosti napram vlagateljem in se obrestim ne more odreči. Morebitno izboljšanje položaja za kmetove dolgove utegne prinesiti novi zakon o ureditvi kredita, kar se pa predvidoma pred letom dni ne bo zgodilo.

Dr. G.

Vprašanje 26. Na sodni dražbi sem kupil razno pohištvo in druge stvari. Sorodnica bivšega lastnika premičnin me prosi, da bi ji dal te reči v najem. Ali lahko to storim, kako naj sklenem veljavno pogodbo, ustno ali pismeno in ali jo je treba kolekovati? Ker ne bom kupljenih stvari takoj odvezel, se bojim, da jih bodo upniki starega lastnika, ki ima še dolgove, zopet rubili. (F. G. v S.)

Odgovor: Premičnine se morajo na javni dražbi takoj plačati in prevzeti. S prevzemom ste postali Vi lastnik, to se pravi, na Vas je prešla neomejena razpolagalna pravica. Lahko napravite z njimi, kar hočete in jih seveda tudi smete dati v najem poljubni osebi. Pogodba o najemu je sklenjena, kakor hitro sta si pogodbeni stranki edini o predmetu, času porabe in ceni (odškodnini). Oblika za sklepanje ni predpisana, je torej lahko ustna ali pismena. Obe imata enako veljavnost, le zapis je že samnasebi dokaz, ki se ne izgubi tako hitro. Kakorkoli boste pogodbo napravili, napišite vsaj točen seznam predme-

Matija Gubec ni umrl zaradi tega, ker je hotel kmetu dobro, umreti je moral, ker so tako zahtevali interesi nasprotnikov kmeta.

tov. Prisotnost prič ni potrebna; imeti pa utegne le dokazne namene. Če bodo prič zraven, naj podpišejo v tej lastnosti tudi listine, ki jih boste sestavili. — Bojazen, da bi upniki starega lastnika stvari zarubili, ni upravičena. Vaše stvari Vam smejo rubiti le Vaši upniki. Če segajo po njih tuji upniki, jih pozovite, da naj se odrečejo izvršbi. Ako ne bo šlo mirno, bo odločalo sodišče. Pri nadaljevanju rubeža gotovo ne bo nihče vztrajal, ker s sodnim zapisnikom lahko dokažete svojo lastnino. Vsekakor se mora najemnica zavezati, da Vas bo o morebitnem rubežu takoj obvestila. — Samo usten sklep pogodbe ni podvržen taksi, zapis pa je treba kolekovati z 1% od pogojene najeminske vsote. Če pogodbe ne napišete, odpade torej obveznost za plačilo takse. Ako bi iz najema nastali spori, ki bi prišli pred sodišče, bi bilo treba kakšno okolnost dokazati z nekolekovano pismeno pogodbo, in tedaj bi bili lahko izpostavljeni še kazni. Vsekakor napravite stvar po svoji preudarnosti. Bodite pa previdni, če dvomite o zanesljivosti udeleženih oseb.

Dr. G.

Vprašanje 27. Letošnjo jesen so pri bogati sadni letini tukajšnji sadni izvozniki prekomerno uporabljali občinske ceste in so jih na nekaterih mestih močno poškodovali s težko naloženimi vozovi in tovornimi avtomobili. **Ali se lahko od teh sadnih izvoznikov in prevoznikov za prekomerno uporabljanje občinske ceste zahteva odškodnina in kolikšna?** (K. N. v S.)

Odgovor: Za prekomerno uporabo javne ceste se more zahtevati izredni prispevek za vzdrževanje uporabljene ceste po odredbah „Navodil za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih javnih cest“ z dne 16. XII. 1930., ki jih je izdal minister za gradbe in ki so bila objavljena v 10. številki „Službenega lista“ z dne 7. II. 1931. Izredni prispevek za občinske ceste se določa v prvi vrsti med pristojno občinsko upravo in med onimi, ki so cesto prekomerno ukoriščali. Ako se sporazuma ne doseže, določi izredni prispevek kr. banska uprava na predlog dotične občinske uprave, odnosno privatnega udeleženca. Izredni prispevek se mora uporabljati za vzdrževanje samo onih cest, za katere je bil plačan.

D.

Vprašanje 28. V 3. številki „Kmetovalca“ od 15. februarja t. l. priporočate na 19. vprašanje, da pri pretakanju ali točenju zadošča žveplanje z 1 azbestnim trakom na 3–5 hl, dočim nekateri priporočajo in tudi uporabljajo po 2–4 trake na hl. **Kdo bolje ravna?** (Š. J. v Z.)

Odgovor: Res je, da nekateri tako močno žveplajo svoja vina, posebno nepovrete mošte, da zatrejo popolno kipeenje in da ostanejo dlje časa sladki. Pa tudi vino nekateri premočno žveplajo, kar pijačo na okusu poslabša. Premočno žveplanje ustavi pravilni razvoj mošta in vino poleg tega dobi močan duh in okus po žveplu, a dozorelo vino dobi še zoprni okus po plehu ali medenini ter povzroča glavobol. Z večkratnim pretakanjem se ta zoprni okus zmanjša, a redko popolnoma odpravi. Zato je žveplati le kolikor je treba, zlasti mlada vina, da popolnoma in hitreje pokipijo, ker današnji okus je usmerjen bolj na rezka in ne več na sladka vina. Močno se žveplajo le mošti iz gnilega grozdja takoj ob trgatvi zaradi razsluzenja v namen zamoritve bolnih kvasnih gliv. **Gč.**

Vprašanje 29. Imam veliko, deloma zidano, deloma leseno nadzemsko klet, ki se mi poleti močno segreje, tako da se mi kak sod vina celo pokvari. **Kako naj klet z malimi stroški primerno popravim?** (Fr. Z. v D.)

Odgovor: Tako klet najceneje popravite po načinu ameriških ledenic. O tem dobite obširno navodilo v prihodnjem „Kmetovalcu“.

Gč.

Vprašanje 30. Imam trinajst let staro kravo, ki se dalj časa močno slini, tako da so jasli vse mokre. Pri drugih govedih ne opažam tega, dasi jih enako hranim. **Navedena krava**

drugače dobro žre, ostane pa vedno suha, pa tudi blato ima redko in pije mnogo vode (25–30 l na dan). **Kaj je temu vzrok?** (I. S. v S.)

Odgovor: Povod za nenavadno povečanje slinjenja dajo na eni strani sredstva, ki dražijo žleze slinavke in sluznice, na drugi strani pa vnetja sluznice v gobcu in žrelu ali v požiralniku, ki enostavno ovirajo požiranje slin. Tudi razna obolenja (vnetja) slinavk samih povzročajo stalno povečano izločevanje slin. Da doženemo vzrok slinjenja, je treba seveda gobec natanko preiskati in pregledati jezik, gobčno sluznico, odprtine (ustja) slinavk, zobovje, žrelo in zlasti limfne žleze (bezgavke) v neposredni bližini gobca in žrela. Če so namreč slednje otekle, nam povedo, da je nekje v gobcu skrito nekako dolgotrajno kužno obolenje navedenih organov v gobcu. Med temi je pri starejših govedih najčesteje takozvana aktinomikoza ali mramor (bramor, bramurka), ki jo je treba ugotoviti že v početku pojava in seveda čim preje zdraviti, če hočemo, da bo to uspešno. Za zdravljenje aktinomikoze imamo na razpolago razna mazila in injekcije, mnogokrat je tudi uspešna primerna operacija. Vse razne načine zdravljenja pa more in sme izvršiti le več žvinozdravnik, na katerega se čim preje obrnite.

V.

Vprašanje 31. Zakaj ima v gotovih časih mleko pekoč okus in kako temu odpomorem? (J. R. v B.)

Odgovor: V tem primeru je mišljen najbrže grenko-žarko okus mleka, ki se pojavi v mleku navadno v zimskem času. V mleku, ki je izpostavljeno mrazu, nastopijo gotove škodljive vrste bakterij, katerih delovanje povzroča neprijeten okus mleka. Te napake se ubranimo na ta način, da hranimo mleko v zimi pri 10–14° C in ne nižji temperaturi. — Poleg tega pa je paziti na čisto posodo in hlajenje mleka po molži. Zlasti ni zapirati toplega mleka v vrče, dokler se ni ohladilo. **F. P.**

Kmetijsko-šolski vestnik.

Enodnevni kletarski tečaj se vrši dne 9. III. t. l. na banov. kmet. šoli Grm-Novo mesto. Začetek ob 8. Dopoldne bodo predavanja o pretakanju, žveplanju vina, o vinskih napakah in boleznih. Popoldne se bodo pokazala praktična dela v kleti.

Enodnevni sadjarski tečaj se bo vršil istotam dne 16. III. t. l. Pričetek ob 8. Predavanja o spomladanskih delih v sadovnjaku se vršijo dopoldne, popoldne bo pa praksa v sadovnjaku.

Za oba tečaja se prijavite z dopisnico ravnateljstvu.

Enodnevni tečaj o cepljenju vinske trte in o trsničarstvu sploh, se vrši dne 11. III. t. l. na banov. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Dvodnevni sadjarski tečaj za sajenje, oskrbovanje, gnojenje, pomlajanje in precepljanje sadnega drevja se vrši 6. in 7. marca t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8.–12. in od 14.–18. ure. Zanimanci naj javijo udeležbo z dopisnico do 5. marca ravnateljstvu šole.

Enodnevni tečaj o cepljenju vinske trte in trsničarstvu sploh se vrši v soboto, 11. marca 1933, na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen, ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Kmetijski tečaj v Zg. Besnici. Sresko načelstvo v Kranju bo priredilo v Zgornji Besnici pri Sv. Joštu celodnevno živinorejski in sadjarski tečaj, v nedeljo, 12. marca t. l. Razen predavanj iz obeh strok se bodo vršile obširne praktične demonstracije v hlevih, svinjakih in v sadovnjakih. Tečaj prične ob osmih in traja z opoldanskim odmorom do sedemnajstih. Kmetovalce iz obeh Besnic ter iz bližnjih Nemilj in Podblice vabimo, da se tečaja številno udeležijo.

VNOVČEVALEC

Nakup semenja je zadeva največjega zaupanja.

Fr. K.

Kdorkoli nakupuje seme, mora gledati predvsem na provenienco, t. j. na izvor semena, na njega čistost in kalivost.

Ni vseeno, posebno za naše razmere, kje smo seme dobavili. Marsikdo je že nasedel, ker je gledal na nižjo ceno in se premalo zanimal za izvor. Mnogi neuspehi pri setvi lucerne, travnih mešanic in drugih semen, gredo na rovaš nepazljivosti pri nakupu ravno v tem pogledu.

Važen pogoj je tudi največja čistost semena, t. j., da mu ni primešano plevelno in drugo manjvredno seme. Pomislimo samo na najnadležnejši in najškodljivejši plevel, kakor: na predenico, tropotec, gorčico, plešec itd., ki nam uničujejo pridelke in izrabljajo zemljo, pa bomo seme nabavljali gotovo samo pri zanesljivih tvrdkah.

Posebno je tudi paziti na kalivost semena. Le ono seme je zanesljivo uporabno, pa četudi je dražje v ceni, katero se izkaže, da je 100%no kalivo.

Iz povedanega sledi, da je potrebno pri nakupu semenja največje previdnosti, zlasti pri nakupu raznih travnih mešanic. Kaj vse se prodaja pri nas za „travno mešanico“ in to posebno pod roko in nadzornim oblastim prikrito od raznih prekupčevalcev ali v zameno!

Opozarjamo zato predvsem naše člane, da strogo pazijo pri nakupu semena na plombo, katera mora biti na vsaki vreči pritrjena, s čemer je dokazano, da je bilo seme preizkušeno od Drž. poskusne in kontrolne postaje na njega kalivost in uporabnost.

Kmetijska družba je priskrbela tudi letos za svoje člane potrebna semena. Pozivamo vse podružnice, da zbirajo naročila ter jih določijo družbi, da s tem prihranijo na izdatkih za prevoz.

Družbene vesti.

Poziv kmetijskim podružnicam!

Ker prihajajo pritožbe od strani članov, da se pri nekaterih podružnicah zelo slabo ravna z orodjem, ker se tudi nečlani istega poslužujejo in celo lastijo, opozarjamo vsa načelstva, da strogo vršijo nadzorstvo nad podružničnim orodjem. Poudarjamo, da imajo do podružničnega orodja pravico samo člani in nihče drugi. Načelstva so odgovorna, da se s podružničnim orodjem in napravami pravilno in gospodarsko ravna.

Kmetijska družba v Ljubljani opozarja vse svoje dopisovalce, da odslej dalje ne bo več sprejemala nefrankiranih in premalo frankiranih pisem, za kar vse mora plačati občutno kazen, ampak jih bo kratkomalo zavrnila!

Kazalo „Kmetovalca“ za l. 1932, je natisnjeno. Kdor hrani list in želi kazalo, naj to sporoči po dopisnici Kmetijski družbi v Ljubljani.

Kmetijsko-gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom in naročnikom „Kmetovalca“, ki

so podpisani s polnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in navedbe natančnega naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Travna in deteljna semena. Opozarjamo vse naše člane, da ima Kmetijska družba v zalogi samo prvovrstna in preizkušena semena. Kmetovalci, obračajte se pri nabavi svojih potrebščin na Kmetijsko družbo, posebno pa velja to pri nabavi semen.

Dobava umetnih gnojil na upanje. Kdor želi od naših članov umetna gnojila na upanje, naj takoj sporoči množino in vrsto blaga, obenem pa pošlje potrdilo, da je član podružnice ter izjavo dveh jamstva zmožnih podružničnih odbornikov, ki jamčita za plačilo.

Tržni pregled.

Produkcija jajc v Jugoslaviji znaša letno okrog 1 milijarde komadov. To število nam dokazuje, kako važna je kurjereja za našega kmetovalca in da se da produkcija jajc pri naših razmerah še visoko dvigniti, ker konsum jajc stalno raste.

Izvoz jajc in perutnine v Italijo. Na Kmetijsko družbo se obračajo zadnje čase razne italijanske tvrdke, ki bi rade stopile v zvezo z našimi izvozniki jajc in perutnine. V poštev pridejo samo taki dobavitelji, ki razpolagajo z večjo količino blaga. Naslovi italijanskih tvrdk se dobe pri blagovnem oddelku Kmetijske družbe v Ljubljani.

Izvoz naše živine na dunajski trg od 26. februarja do 4. marca t. l. Urad za kontrolo izvoza živine javlja, da je Strokovni odbor že razpodelil kontingent za gori omenjeno dobo. Istočasno pa opozarja naše izvoznike, naj pazijo, da pride na trg samo taka živina, ki odgovarja tržnim zahtevam. Živina se sme biti izpod 600 kg teža in debele svinje ne izpod 135 kg. — Dne 21. februarja so se dosegle sledeče cene: Mesnate, prvovrstne svinje 1.48—1.53—1.55, domače svinje iz Jugoslavije 1.37—1.45—1.48, svinje iz predvojnje Srbije 1.36 do 1.42. Cene se razumejo v šilingih za kg žive teže.

Porast cene prasičem v Sremu. V zadnjem času so v Sremu cene prasičem precej porastle. Vzrok podražitvi je v pomanjkanju ponudb in velikem povpraševanju do dobrem blagu kakortudi v podražanju koruze za krmo. Pred par dnevi so bile cene debelim svinjam do 100 kg po 6 do 6.50, srednjim od 150 kg po 6.50 do 7, najdebelejše po 200 kg in čez se je plačevalo največ po 7.50 Din za kg žive teže. — Sedaj se plačuje za prvovrstno blago do 9 Din za kg žive teže, debele svinje pa po 7.75 do 8.75 Din.

Trgovina z vinom v Dalmaciji je precej slaba. V preteklem mesecu so se razprodale samo manjše količine, in to na otokih srednje Dalmacije in v šibeniškem srezu. V Šibeniku se plačuje črno vino 220, opolo 250 in belo vino 280 dinarjev za 100 litrov. V bližini Šibenika v Vodica se plačuje 170 do 250 Din. Vina z Visa, ki imajo nad 13% alkohola, se plačujejo po 300 do 350 Din za 100 litrov.

Tržni položaj na zagrebškem trgu, dne 22. t. m. Vsled velikih vremenskih neprilik, je bil dogon živine in dovoz drugih poljskih pridelkov jako majhen. Ponudb ni bilo dosti, povpraševanje pa razmeroma veliko, in to v glavnem med domačimi konsumenti in producenti. Tujih kupcev na trgu ni bilo. — Cene živini so bile za kg žive teže sledeče: Voli I. 4.50—4.75, voli II. 4, junci 3.25—4, biki 3.50, krave v mesarske namene 2.50—2.75, krave klobasarice 1.70—2, teleta 4—4.25, prasiči pitani 8.50 do 9 Din. Krma: otava 60—85, detelja 65—85 Din za 100 kg.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju v Aškerčevi ulici; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjovcih pri Lovro Petovarju; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Raketu pri tvrdki Levstek & Oblak; v Ptujju pri Kmetijskem društvu.

Tu navedene cene veljajo pri nabavi v Ljubljani; v drugih krajih se pristejejo še izdatki za prevoz iz Ljubljane.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljatve.

Apneni prah, rinfuza, (prosto) naložen v Trbovljah ali Zagorski apnenici po 13 Din 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Apneni dušik, 16%, v vrečah po 180 Din za 100 kg, v pločevinastih posodah 195 Din, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah 200 Din za 100 kg, franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15,50% dušika, v vrečah približno po 100 kg à 3,50 Din.

Kalijeva sol, 42%. Na drobno po 166 Din za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 84 Din. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat, 18/20%. Cena 118 Din za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforne kisline pa 140 Din za 100 kg, vreče po 50 in 100 kg, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 2000 kg. Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški 144 Din za 100 kg. Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklejana kostna moka, 30% fosf. kisline, 1/2% dušika po 95 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po 220 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat, 16% po 98 Din za 100 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforne kisline in 4% dušika po 95 Din za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Porzol, sredstvo proti snetjavosti, v zavitkih po 200 g 15 Din, v zavitkih po 1 kg 60 Din.

Uspulun, sredstvo za namakanje žita proti snetjavosti, zavitek po 250 g 32 Din.

Semena.

Vsa naša semena so najboljše vrste, zanesljivo kaljiva, predenice prosta, preiskana po Drž. kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani ter plombirana v originalnih vrečah.

Domača detelja, pristna gorenjska	17.—	Din za kg
Lucerna, pristna banaška	19.—	" " "
Švedska detelja	27.—	" " "
Hmeljska lucerna	25.—	" " "
Bela detelja	46.—	" " "
Mačji rep	14.50	" " "
Pasja trava	13.—	" " "
Francoska pahovka	32.—	" " "
Angleška ljulika	12.—	" " "
Laška ljulika	12.50	" " "
Travniška bilnica	15.—	" " "
Navadna latovka	29.—	" " "
Lisičji rep	33.—	" " "
Navadna šopolja	25.—	" " "
Pasji rep	22.—	" " "
Ovčja bilnica	20.—	" " "

Zmesi travnega in deteljinega semena, sestavljena po strokovnih navodilih iz zgoraj navedenih vrst stanejo:

I. za barski svet 24,50 Din,

II. za peščeno zemljo 24 Din,

III. za srednjo težko zemljo Din 23,50,

IV. za težko zemljo 23 Din,

V. mešanica za vrtove, nizka trava 24 Din.

Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno po 20 Din za kg.

Semenska pesa, Mammuth, rdeča po 9,50 Din za kg.

Semenska pesa, Eckendorf, rumena po 10,50 Din za kg.

To seme je jamčeno pristno severo-nemško, najvišje kaljivosti. Vreče iz jute, kakor poštnina se računa posebej po lastni ceni.

Semenska grahara, jara po 2,25 Din za kg.

Semenski ječmen, jari po 2,50 Din za kg.

Semenski oves po 2,50 Din za kg.

Reporeznica Borek EWC po 750 Din, EWL po 530 Din, EWO po 530 Din, RB po 750 Din, RV po 520 Din.

Reporeznice, domače, male po 370 Din, velike po 700 Din.

Telečji napajalniki po 100 Din.

Gumijevi seski za napajalnike po 25 Din.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po 1200 Din; **G** za 200 lit. po 3800 Din, **F2** za 140 litrov 1700 Din.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. 700 Din, za 130 lit. s podstavkom 2750 Din.

Pinje št. 1 za 5 lit. po 620 Din, št. 2 za 10 lit. po 750 Din.

Latkodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 40 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatljicah po 25 g po 12 Din, 50 g po 20 Din, 100 g po 40 Din, 500 g po 180 Din.

Brzoparilnik Alfa, s pocinkanim kotlom, 50 lit. po 1250 Din.

Brzoparilnik Wema, z bakrenim kotlom, 90 litrski po 1700 Din.

Brzoparilnik, domači, s pocinjenim kotlom 60 litrski po 850 Din.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek): požiralnikove cevi za teleta 70 Din, za goved po 220 Din; trokarji za teleta po 70 Din, za goved po 70 Din, irigatorji, kompletni (po 3 litre) po 80 Din; irigatorji, kompletni (po 2 litra) 70 Din; škarje za obrezovanje parkljev 184 Din; zaustavljači, poniklani 60 Din; mlečni katetri 6 in 12 Din. Obročji za bike, poniklani po 26 Din, navadni po 22 Din; toplomer za merjenje vročine po 25 in 30 Din, znamke za perutnino, celoidne po 0,30 Din za komad, aluminijaste s številkami po 0,75 Din za komad, ušesne znamke za živino po 1,50 Din za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad 10 Din.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce v steklenicah po 1 1/2 kg po 20 Din, v ročkah po 3 1/2 kg 50 Din, v sodih po 100 kg po 10 Din za kg, v posodi kupca po 11 Din za kg, najmanj 25 kg, manjše količine po 12 Din za kg.

Sadni mlin Weiss 2500 Din.

Sadni mlin K. 1450 Din.

Kultivatorji (ročni Kunde) po 28, 34, 40 Din; **motike Rapiš** s ploščnatimi noži I. 56 Din, II. 60 Din; s kotnimi noži I. 58, 60 Din; s stranskimi noži I. 78, II. 82 Din; domače kopačice po 15 Din.

Solbar, zavitki po 1 kg 26 Din, po 5 kg 22 Din za kg

Mazavo mlo po 10 Din v posodi kupca.

Nosprasen, zavitki po 5 kg 24 Din za kg, 1 kg 30 Din.

Nosprasis, zav. po 5 kg, 1 kg 35 Din.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po 18 Din, po četr litra po 40 Din.

Arsol 500 g po 25 Din.

Sulfarol, 500 g po 25 Din.

Cepilna smola, v škatljicah po 1/8 kg po 7 Din; v škatljicah po 1/4 kg po 13 Din; 1/2 kg po 25 Din.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od 36 do 102 Din.

Brusni kamni za Kundejevo blago po 15, 25 in 46 Din.

Prvovrstni vrtni noži (obrezači) od 52, 54 do 68 Din.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od 20 do 42 Din.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezod od 135 do 165 Din, **peresa k škarjam** po 1 Din.

Drevesne škarje Kunde od 40 do 190 Din.

Drevesne žage od 40 do 90 Din.

Drevesne ščetil (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od 18 do 40 Din.

Pasti za voluharje (kleščice) po 8 Din, cevke po 10 Din.

Strgulje za drevje po 26 Din.

Ročna škropilnica „Nova“, 1 1/2 litrska 180 Din.

Krmila.

Koruzna, dobro suha tudi za mletev po 1,15 Din za kg. — Vreče po lastni ceni. Pri vagonskem odjemu cene po dogovoru.

Klajno apno, v izvornih vrečah, težkih 50 kg po 2,75 Din za kg, na drobno 3,80 Din za kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in toščice po 2,40 Din za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Orehove tropine z 48% beljakovin in 8% maščobe po 2,60 Din za 1 kg v vrečah po 80 kg.

Riževi otrobi III po 90 Din za 100 kg.

Ceni vsako pridobljeno pravico, pa naj bo še tako majhna; ona je zrno do popolnih pravic.

Krmilna moka od riža II po 125 Din za 100 kg.

Ribja moka, v originalni vreči 100 kg po 6.50 Din za kg, na drobno 7.50 Din za kg.

Ribje olje za živino, ročke po 5 kg 90 Din, v ročkah po 3 kg = 65 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po $\frac{3}{4}$ litra 14 Din, v steklenicah po $1\frac{1}{2}$ litra 24 Din; v posodo kupca po 18 Din za kg.

Provendein, priznano sredstvo v modernem svinjogojstvu, v skatljah po 800 g à 25 Din.

Živinska sol, v vrečah po 50 kg za 70 Din (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po 62 Din za kg.

Rudninski kamen za lizanje, komad 12 Din, aluminijasti obroč k temu 20 Din.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamozreznice Borek: JS8 po 1380 Din, **VS10** po 1550 Din, **VFS12** po 1750 Din, **VFSR12** z verigo po 2000 Din, **VFS14** z verigo po 2000 Din, **Alpina 12** po 1800 Din, **HLC** za ročni ali motorni pogon po 2000 Din, **KS 2A** za ročni pogon 1800 Din.

Slamozreznica na boben SB po 1100 Din.

Drobljač (šrotar) „Gloria 3“ 3000 Din, za oves **EMO** po 1500 Din, **šrotar MK1 520** Din.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechvile“, ročno-prevozno z 1 gum. cevjo po 3 m, 2 podaljševalni cevi po 75 cm, 1 bambusovo cevjo po 3 m in patentnim razpršilnikom 2400 Din.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. tvrdke Nechvile po 1100 Din; **Vega**, francoski sistem, po 1340 Din; **K. 16** litrov po 1100 Din, vse z bambusovo cevjo.

Sulikol (koloidalno žveplo), proti oidiju, 1 kg po 60 Din.

Škropilnice, Flickove, nahrbtnice, po sistemu Jessernigg, po 600 Din komad, s pumpo na poteg po 600 Din komad.

Razpršilnik Flick, za visoko drevje po 110 Din komad.

Razpršilnik Kovina po 35 Din.

Ročna škropilnica „Kleines Wunder“, 750 Din.

Škarje za striženje mej od 40 do 120 Din.

Arbocol lepilo, za drevesne pasove, 250 g po 24 Din, 500 g po 40 Din.

Arbocol papir, v zavitkih približno 50 m 20 Din.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg, na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Rafija ličeje, kg po 16 Din.

Vrtne zalivalke „Jajag“, 3 lit. 155 Din, 10 lit. 160 Din, 12 lit. 180 Din, 14 lit. 200 Din, 16 lit. 215 Din.

Zello pasta 22 Din.

Zajcebran, za visoko debelnato drevje, pocinkana žica po 4 Din, za visoko debelno drevje, pocinkana po 5.50 Din.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Sadne in vinske stiskalnice z vsebino 60 litrov 1200 Din, 100 litrov 1850 Din, 155 litrov 2550 Din.

Grozdni mlin MG-1 925 Din.

Azbest Clarit za čiščenje vina po 80 Din za kg.

Kalimetabisulfat 10 g po 0.75 Din, 1 kg 50 Din.

Kipelne vehe, steklene, velike po 90 Din, male po 70 Din.

Eponit za čiščenje vina po 45 Din za kg.

Urania zelenilo v zavitkih po 1 kg 60 Din, po $\frac{1}{2}$ kg 33 Din, v zavitkih po 15 dkg 15 Din.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechvile po 140 Din.

Trtne škropilnice, bakrene, original **Vermorel** 440 Din, **Original Austrija** 440 Din, **Original Superieur** 400 Din, **Vermorel**, domača 300 Din, **Austria**, domača 300 Din, **Univerzal** 400 Din, **Chaudoir** 400 Din, **Hoffherston** 400 Din, **Jubila** 500 Din.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po 10 Din, **razpršilnik Deut** po 130 Din, **navadni razpršilnik** po 16 Din.

Gumijeve cevi za škropilnice 10 × 3 po 13 Din, 13 × 3 po 16 Din, drobne za vino po 7 Din za meter.

Gumijeve kroglice po 2 do 2.50 Din.

Gumijeve plošče po 10 Din za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po 16 Din za kg.

Žveplalnik za sode po 60 Din za komad.

Žveplalniki, ročni, po 65 Din za komad.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po 880 Din, 360 cm po 900 Din, 390 cm po 920 Din, 420 cm po 950 Din, 450 cm po 970 Din, 290/420 cm po 1080 Din.

Gnojnične črpalke, domači izdelek, v dolžini 3 m 600 Din, 3.30 m 635 Din, 3.90 m 705 Din, 4.20 m 740 Din, 4.50 m 775 Din.

Gnojnične sesalke F400 980 Din, **F450** 1000 Din.

Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3.5 m 1100 Din; 3.50 m po 1300 Din! 4 m 1150 Din; podaljšek 1.50 m 250 Din.

Razpršilnik za gnojnične sode po 80 in 98 Din.

Robkač za koruzo EMR po 750 Din, mali ročni 80 in 61 Din. **Robkač za koruzo RKZ** 1100 Din.

Lopate za štihanje po 24–50 Din.

Lopate za nakladanje po 24 Din.

Grablje, železne, 10 do 16 zob po 12.50 do 20 Din.

Vile, železne, s tremi rogli po 14 Din, s štirimi po 15 Din. **Vile, garantirane**, s štirimi rogli po 28 Din, s tremi rogli 23 Din.

Sackovi plugi in plužni deli.

D10MN po 1050 Din, **D9SS** po 1100 Din, **D8MN** po 1000 Din, **D7MN** po 900 Din, s plužno na vijake 1250 Din, **D6MNR** 750 Din, **D5MNR** 700 Din, dvojni obračalni plug **BW5** po 1650 Din, dvobrazdni plug **ZH9** po 1250 Din, obračalni plug **NW5** po 1130 Din, **NW7** po 1150 Din, **D6X** po 730 Din, **E6WN** po 730 Din, dvobrazdni lahki **ZRB6** po 1100 Din.

Osipalnik DHUN po 700 Din. **Osipalnik BHR** po 400 Din.

Glave D9SS po 410 Din, **D8MN** po 400 Din, **D6MN** po 270 Din, **SUN** na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din, **HNW7** po 470 Din, osipalnik **DHUN** po 480 Din. **Glave L5** po 200 Din, **L6** po 220 Din, **H6WN** po 260 Din, **URB** za lesene pluge po 150 Din.

Lemeži za D7 po 30 Din, za **D6** po 25 Din, za obračalne pluge po 35 Din.

Plazi za D6 in D7 po 15 Din za komad.

Črtala za D8 po 30 Din, za **D7 in D6** po 25 Din.

Deske za D6MN po 90 Din, za **D8MN** po 135 Din.

Prevozna priprava za D7, D6 po 190 Din.

Kultivator FZBVR z 9 peresnimi noži po 1700 Din.

Plužna s peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po 1200 Din.

Plužna na vijake po 650 Din.

Plužne, enokolesne po 170 Din.

Brzoklepalnik „Stubaler“ po 345 Din za komad.

Brane:

Dvodelna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg 700 Din. **Trodelna njivska brana IVa**, široka 2.50, težka 92 kg 1300 Din. **Dvodelna njivska brana I**, široka 2 m, težka 88 kg, 1350 Din. **Trodelna njivska brana Ia**, široka 2.25 m, težka 88 kg, 1350 Din. **Trodelna njivska brana Ia**, široka 2.25 m, težka 107 kg, 1450 Din. **Dvodelna brana 3a**, 90 Din.

Travniške brane z zvezdnimi členki: **Z 1** široka 1.50 m, težka 44 kg 740 Din; **Z 2** široka 1.85 m, težka 52 kg po 810 Din, **Z 3**, široka 1.50 m, težka 50 kg po 800 Din.

Travniške brane z noži: **N3**, široka 1.80 m, težka 78 kg 1030 Din, **N2**, široka 1.50 m, težka 67 kg po 920 Din.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1.50 m, težka 60 kg po 950 Din, njivska brana **KW2**, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po 1350 Din.

Brane na krožnike SE10L 3500 Din.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, 650 Din, ročni po 160 Din.

Trijerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po 3550 Din, V/2 po 5120 Din, II/1a po 2450 Din, **Trijer-sortator XXVII** po 6450 Din.

Žitočistilniki E 1900 Din.

Žitočistilniki C 1100 Din.

Mlatilnice za motorni pogon 1940 Din.

Mlatilnice za ročni pogon 2550 Din.

Mlatilnice za pogon na vitelj 2730 Din.

Mlatilnice B2 4200 Din.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni **BETTA** po 4550 Din; sejalni stroj **Sack** 1.50 m širok, enajstvrstni **BETTA** po 4800 Din, **H9** po 2700 Din.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po 4500 Din, petnajstvrstni po 4800 Din.

Senior ročne sejalnice H po 920 Din, **L4** po 1150 Din.

Vitelj (gepelj) GEF po 2000 Din; transmisija za vitelj **E** po 1630 Din, **D800** po 540 Din.

Bencin motorji Lorenz 3–4 **KS** 10.000 Din, 3–4 **KS** stabilni 9000 Din.

Prislužen kos kruha je več vreden kakor masna pogača, ki smo jo dobili kot milost.

Neploidnost in zvrženje.

... preko 300 krav zdravljene z Bissulinom, vse z dobrim uspehom, po uporabi Bissulina so vse krave pravilno teletile. Veter. Dr. S., Berl. tierärztl. Wochr. 24. Jahrg. Nr. 16.

Odvračevalno postopanje: 4 svečice za eno žival. Najmanjši tvorniški omot 25 svečic. Nepokvarljivo, brez duha, nedražljivo.

Bissulin se izdaja samo na živinozdravniški predpis.

Zastopnik: „LYKOS“, Mr. K. Vovk, Zagreb, Jurjevska ul. 8. Telefon 28-81. Vprašajte veterinarja.

Kmetovalci!

Vaše setve pognojite s

SUPERFOSFATOM,

ker samo tedaj boste dosegli prvovrstno blago. Fosforna kislina v

superfosfatu

izboljša kakovost, pospešuje zrelost in ščiti pred boleznimi.

Superfosfat

proizvaja v prvovrstni kakovosti

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku

d. d.

Hrastnik.

V zalogi pri Kmetijski družbi.

Kmetijska in gozdarska razstava Dunajski spomladanski

Velesejem

od 12. do 19. marca 1933

Kmetijski stroji in orodje.

V. avstrijska žitna razstava. Vrtnarstvo. Razstava lesne industrije. Poskusni in poučni predmeti - „od motike do traktorja“. Reja malih živali. „Jajce“ in njegova uporaba.

Razstava pitane živine 17., 18., 19. marca 1933.

Vinska razstava in poskušnja.

Precejšnje vozne olajšave na tu in inozemskih železnicah, po Dunavi in v zračnem prometu. Brez vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prestop preko meje v Avstrijo. Pojasnila vseh vrst ter sejmske izkaznice (po Din 50-) se dobe pri

„Wiener Messe“ A. G., Wien VII.

in pri vseh avstrijskih zastopstvih v inozemstvu, kakor tudi pri častnih zastopstvih „Dunajskega velesejma“ v vseh večjih krajih.

Inserirajte v
„Kmetovalcu“!

Kupimo

700 črešnjevih divjakov in 300 Mahaleb (rešetika) ali pa tudi zamenjamo za hruškovce divjake. Kmetijska družba v Ljubljani. 25

Ekonom,

poročen, šolsko izobražen, izvežban v vseh kmetijskih panogah, išče službo za spomlad. Dopise na Upravo Kmetovalca pod št. 13. 13

Seme kašeljskega zelja

Prodaja: Ig. Mercina, Dev. Mar. v Polju, 20 gramov za 7 Din. Sprejemajo se tudi pisemske znamke. 17

Bika montaionske pasme

20 mesecev starega z rodovnikom, ter telico štiri tedne staro, iste pasme, prodaja po ugodni ceni: Ekonomija Turjak. 27

Ernst Osiander — Guštanj,

priporoča garantirani semenski krompir zgodnje vrste: Böhm, Paulsen, Kifelčar; srednje vrste: Centifolia-Böhm; srednje pozni: Kakuk in Jubel. Semenski lečmen in oves, Soja-lizol in Topinambur. 11

Več vagonov dobrega gorskega sena

prešanega v bulah, postavljeno v vagon Velike Lašče ali Rakek prodaja: Josip Zabukovec, Nova vas 17 pri Rakeku. 29

Valilna jajca

čistokrvnih rjavih štajersko-zagorskih, glede nesnosti kontroliranih kokoši, proti plačilu vnaprej za komad Din 3.—, inklusivno pakovanje franco Slovenjgradec. Kokošerejsko središče Inž. Felber, Stari trg-Slovenjgradec. 32

Zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost uživajte

HOČEVARJEVO AROMATIČNO ŽELEZNATO TINKTURO!

Najboljše in najcenejše okrepilo od duševnega in telesnega dela izmučenim. Ne kvari zob, kot železnata vina! 1/2 l stekl. 20 Din. Ker je porabiti za uspešno zdravljenje 3 steklenice in radi cenejše poštne, razpošiljam v zabojih po 3, 6, 8 in 12 stekl. Naroča in dobiva se edino v lekarni „pri Angelju Varhu“ na Vrhniki. — V zalogi vsa druga zdravila. Pišite po seznam istih! 12

Visoko in pritlično sadno drevje

z lamstvom, jabolčne divjake, kutine in dusenec mudi A. Jelen, St. III pri Velenju. — Soje imajo plačilne ugodnosti! 23

Prejo,

laneno, konoplino in volneno sprejema v tkanje po najnižji ceni tkalnica „Krosna“ v Ljubljani, Zrlnskega cesta 6. 10

Rumene Orpington

od večkrat premiranega plemena, peteline in jajca za valenje, ima za oddati: Oskrbništvo graščine Noukloster, p. Sv. Peter v Sav. dolini. 30

Fige in slive

za žganjekuho oddaja po nizkih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta št. 2. 1

Marelice!

Debele, rane marelice dobite pri šolskem upravitelju Skaručna nad Ljubljano. 15

ZA POLJSKA DELA na polju in doma

Ko si se preje, poljedelec, moral obuti, nisi si mogel kupiti para čevljev izpod Din 200.—. Danes pa moreš za ta denar obuti sebe, ženo in otroka.

Računati moraš z vsako izdano paro. Če si kupiš svojo obutev pri nas, ti ne bo nikdar žal, ker boš dobro obut, a v dobri obutvi boš opravil trikrat več dela kot v slabi. Dobra obutev ti bo ohranila ljubo zdravje, ki je tvoj največji kapital.

Pridi s svojo družino v našo najbližjo prodajalno, da vam pomerimo par čevljev, brez obveznosti, da kaj kupiš.

Bata

DIN
69

Vrsta 3945—03

Udoben čevljev iz črnega boksa z gumijastim podplatom. Izdržljiv v vsakem štrpacu. Za vsakdanjo uporabo nenadomestljiv.

DIN
89

Vrsta 1937—22

Trpežen čevljev iz črnega ali rjavega boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom. Prikladen za vsakogar, ki polaga važnost predvsem na trpežnost čevljev.

DIN
4

Čistite čevlje z našo kremo. 1 škatlja Din 4.—.

Ženske nogavice:

Močne za štrpac	Din 8
fine flor	Din 19
iz čiste svile	Din 25
iz Bemberg svile	Din 35

Moške nogavice:

Močne za štrpac	Din 5
Debele bombažaste	Din 7
Fine flor	Din 10
Najfinejši flor	Din 15

DIN.
79

Vrsta 0167—00

Čizme iz mastnega usnja z vulkaniziranim močnim gumijastim podplatom. Pripravni za delo na polju, po zgradbah, cestah in za vsak drug štrpac.

DIN.
129

Vrsta 9897—82

Zajamčeno nepremočljivi gumijasti škornji za delo v vodi, na zgradbah in instalacijah. Perejo se v navadni vodi. Isti lakasti za Din 149.—.

Otroške nogavice:

Fine iz sukanca vel. 2—4	Din 8.—, vel. 5—8 Din 10.—, vel. 9—12 Din 12.
--------------------------	---

Izprašani nemški kletar,

strokovnjak v sodarstvu in žganjekuži, z večletno prakso v največjih vinskih kleteh v Nemčiji in Svici, trezen, samostojen praktik modernih kletarskih strojev in vinarstva, ki prime za vsako delo, želi službe v Jugoslaviji. Naslov: A. Knauth, Lindau-Rentlin (Bayern). 34

Vinogradniški koli!

Imam 30 tisoč lepih borovih kolov, 4—5 cm debele 220 cm dolge, po 25 par komad na prodaj. Josip Lovrec, Preseka-miln, Središče ob Dravi. 26

Prodajam 5000 kg zajamčeno zdravega semenskega krompirja.

Cena Din 90 za 100 kg franko postala. Corar Jakob, posestnik, Otoče 6, p. Podnart. 35

Stroj za obračanje sena

z vilami, že rabljen, se kupi. Filip Galunder, posestnik, Sv. Križ, p. Zg. sv. Kungota. 31

Dva bika

simodolske pasme, 14—18 mesecev stara, ima na prodaj: Ivan Kušar, Brezovica štev. 12 pri Ljubljani. 28

Pozor, vinogradniki in kmetovalci!

Nudi se vam ugodna prilika za nakup vsakovrstnih sodov za vino, žganje itd., nadalje tudi gnojne sode z razpršilnikom izdeluje: Ivan Medved, sodarski mojster, Tacen 56, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 22

Sadno drevje.

visokodebelno, vrste sadnega izbora oddaja za spomladansko saditev po znižanih cenah: Drevesničarska zadruga v Dorfarjih, pošta: Škofja Loka. Zahtevajte cenik. 19